TEKST OG FOTO: **ANDERS BECH**, SKRIBENT OG FOREDRAGSHOLDER

BLAND BLOMSTER I URTERNE

Nydehave. Køkkenhaven er til nytte, men den må også gerne være dekorativ – en fryd for øjet. Blomster skaber farver og stemning blandt grøntsagerne.

Bedet med julesalat har fået kant af brogetbladet løvemund.
^ Kanten er af appelsintagetes.

Bed med selleri, porre og rødbeder har fået kant. Forrest med lave solsikker, tv. lav solhat og bagerst en høj afgrænsning ud til græsplæne og prydhave bestående af montbretia.

DE FLESTE GRØNTSAGER kræver sol og lys og minimal konkurrence fra store træers rødder, så placeringen af køkkenhaven giver sig selv: centralt i haven, gerne mod syd og i hvert fald ikke i en skyggefuld afkrog. Men dér centralt i haven ønsker man også en beplantning, der er smuk at se på. Så spørgsmålet bliver: Hvordan får køkkenhaven et æstetisk udseende?

Der er flere indfaldsvinkler til den smukke køkkenhave: Der er selve designet med bede og stier, desuden placeringen af planterne, valg af særligt smukke grøntsager, og endelig er der blomsterne. Dem kommer man næppe udenom, hvis køkkenhave-rummet skal være smukt.

Snitblomster

Det har i mange år været almindeligt at placere skærehaven i køkkenhaven, dvs. rækker af blomster, som er velegnede at plukke til buketter hen over sommer og efterår. Der er dog ikke hele tiden pynt ved disse snitblomster, da de som grøntsagerne på et tidspunkt bliver høstet i bund. Derfor er det en god idé at supplere med lave kantblomster, krydderurter, stauder og smukke mellem- og efterafgrøder af grøngødnings-planter.

Udvalget af snitblomster er stort. De skal plukkes løbende, så der dannes nye blomster. Hvis de får lov til at gå i frø, stopper blomstringen.

Kantplanter

Mange har inddelt deres køkkenhave i bede i forskellige former og med gange imellem bedene. Det er en god idé at kante disse bede med lave rækker af sommerblomster eller med smukke ét- og toårige krydderurter.

Dusksalvie som kant til rødbeder. I baggrunden danner blomsterkarse kant foran squash.

^ Gruppe af morgenfruer i køkkenhaven.

Et par kvadratmeter tilsået med forskellige blomster til snit, bl.a. morgenfrue og hvid mamelukærme.

De langtidsblomstrende sommerblomster er de suverænt bedste, for så er der blomsterflor i køkkenhaven fra juni, til frosten kommer. De lave sommerblomster udgør en smuk kant, mens høje snitblomster tager sig bedst ud som rækker eller grupper inde i urtebedet.

Grøngødningsblomster

Når de første tidlige kartofler eller løgene er høstet, opstår der "sorte" pletter, som ikke ligefrem pynter i køkkenhaven, og på et tidspunkt sidst på sommeren bliver det for sent at så nye kulturer. Her er det en god idé at tilså de "sorte" pletter med grøngødning, så man i stedet for et stykke jord med ukrudt får et friskt grønt område.

Hvis man vælger at så honningurt eller boghvede, når man også inden vinter at få endnu et blomsterflor midt i det grønne.

Fordelen ved at så grøngødningsplanter er, at de lever af den sidste gødning i jorden. Og derved undgås, at gødningen udvaskes. I stedet gemmes den vinteren over og frigives, når grøngødningen formulder.

Indret din nyttehave, så den også bliver til en nydehave!

Gode snitblomster til køkkenhaven

- **Morgenfrue**, *Calendula officinalis*. Sås direkte i april / maj. Den lave sort er tillige god som kantplante.
- **Stolt kavaler**, *Cosmos*. Forkultiveres i drivhus og plantes ud sidst i maj eller sås direkte i bedet i maj. Lave sorter er desuden gode som kant.
- **Mamelukærme**, *Lavatera trimestris*. Sås direkte i maj som en række i skærehaven.
- **Frøkenhat**, *Zinnia elegans*. Forkultiveres og plantes ud i juni. Den holder længe i vasen.
- **Kongekommen**, *Ammi majus*. Forkultiveres og plantes ud i bedet. Tiltrækker de nyttige svirrefluer. Fin i blandede buketter.
- **Ærteblomst**, *Lathyrus odoratus*. Forkultiveres og plantes ud sidst i maj. Klatrer op ad et stativ. Kan stå som yderkant i et køkkenhavebed langs med hækken og støtte sig til et trådhegn.

Gode kantplanter til køkkenhaven

- **Appelsintagetes**, *Tagetes tenuifolia* 'Tangerine Gem'. Forkultiveres i drivhus i april. Kan også sås ude i maj.
- **Biblomme**, *Lobularia maritima*. Den violette er flot foran sene kål som savoy-, hvid- og rødkål.
- **Dusksalvie**, *Salvia viridis*. Sås direkte i april / maj. God som kant. Kan også stå på række fx mellem grønkål, som den klæder. Også velegnet til snit.
- **Solsikke**, lav, *Helianthus annuus* (fx 'Pacino'). Fin både som kant og som række / gruppe i bedet. Velegnet til snit.
- **Løvemund**, *Antirrhinum majus*. Forkultiveres. Plantes ud i maj. God til snit.
- **Sommerasters**, *Callistephus chinensis*. Forkultiveres og plantes ud i maj / juni. Kan også sås direkte sidst i maj. Velegnet til snit.
- **Solhat**, *Rudbeckia hirta*. Forkultiveres og plantes ud. Lave sorter kan stå som kant, mens de højere sorter kan stå som række eller som gruppe i bedet.
- Desuden kan **jomfru i det grønne**, **californisk valmue** og **hornviol** bruges med succes.
- Mange ét- og toårige krydderurter er smukke som kant, fx **kruspersille**, **kørvel** og **sortkommen**. Hos **blomsterkarse** er sorten 'Empress of India' kompakt og sender ikke lange løbere ud.